

N:o 85.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 maj 1901.

— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af Kongl. Maj:ts proposition i anledning af en underdånig ansökning om koncession å anläggning af jernväg från Kiruna station vid statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen till Svappavaara i Norrbottens län.

(Statsutskottets utlåtande n:o 49 och memorial n:o 84.)

Till Konungen.

Medelst en den 22 sistlidne februari till Riksdagen aflåten proposition (n:o 44) har Eders Kongl. Maj:t, med öfverlemnande af det i ämnet förda statsrådsprotokollet, lemnat Riksdagen tillfälle att yttra sig i anledning af en underdånig ansökning om koncession å anläggning af jernväg från Kiruna station vid den under byggnad varande statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen till Svappavaara i Norrbottens län; viljande Eders Kongl. Maj:t, efter emottagande af Riksdagens svar, företaga den slutliga pröfningen af koncessionsansökningen.

Uti den skrifvelse, hvaruti Riksdagen år 1898 till Eders Kongl. Maj:t anmälde sitt beslut om anläggning af statsbanan från Gellivare till riksgränsen, framhöll Riksdagen, hurusom vinst å denna jernväg vore att för staten påräkna, bland annat, genom den malmtransport, som medelst ifrågasatta bibanor kunde komma att tillföras statsbanan. En sådan fördel skulle

uppenbarligen beredas staten genom den jernväg från Kiruna till Svappavaara, för hvars anläggning enskilde nu hos Eders Kongl. Maj:t begärt koncession. Om staten sålunda bör hafva intresse af att denna jernväg kommer till stånd, anser Riksdagen å andra sidan, i enlighet med hvad af jernvägsstyrelsen och föredragande departementschefen i detta ärende anförts, att tillräckliga skäl ej tala för att den sålunda ifrågasatta bibanan anläggas genom statens försorg och på dess bekostnad. Under sådana förhållanden synes det Riksdagen icke böra förvägras de enskilde, som derom gjort ansökning, att få utföra jernvägsanläggningen och derigenom tillgodogöra de i dessa trakter befintliga malmtillgångar.

Såsom af de i ärendet hörda myndigheter och särskildt af departementschefen framhållits, bör emellertid koncession å ifrågavarande jernvägsanläggning lemnas endast under särskilda villkor och förbehåll. Lika med departementschefen anser Riksdagen sålunda, att, innan koncession beviljas, sökandena skola hafva ådagalagt, att de förfoga öfver det penningebelopp, som erfordras för jernvägens byggande och för anskaffande af den behöfliga rullande materielen.

Af synnerlig vigt är vidare att söka betrygga ifrågavarande företags bibehållande såsom svenskt. Beträffande de malmfält, hvilkas tillgodogörande jernvägen afser, har i sådant syfte af departementschefen uppstälts den fordran, att desamma, nemligen Svappavaara och Leveäniemi malmfält, skola egas af ett eller två aktiebolag, i hvilkas bolagsordning är stadgadt: att aktie icke må egas eller innehafvas af utländing; att beslut om ändring i denna bestämmelse eller om försäljning af grufva eller del deraf, om bolagets upplösning, om nedläggande af grufdriften och om förändring af bolagsordningens bestämmelse i afseende å föremålet för bolagets verksamhet icke må utan Eders Kongl. Maj:ts tillstånd vara giltigt, med mindre samtliga aktieegare förenat sig derom; att för de fyra aktier i grufvebolaget eller grufvebolagen, hvilka böra till staten med full eganderätt öfverlätas, talan skall föras af den, som Eders Kongl. Maj:t dertill förordnar; samt att Eders Kongl. Maj:t eger utse en ledamot i bolagsstyrelsen. Hvad angår sjelfva jernvägen, bör, enligt hvad departementschefen framhållit, koncessionen å densamma öfverlätas å ett aktiebolag, i hvars ordning stadgas, dels att aktie icke må egas eller innehafvas af utländing, dels ock att Eders Kongl. Maj:t eger utse en ledamot i detta bolags styrelse.

I koncessionen för Kiruna—Svappavaara jernväg böra vidare införas särskilda villkor *dels* i fråga om vidtagande af vissa åtgärder till förekommande af eldfara, *dels* om skyldighet för jernvägens egare och trafikanter

att vara underkastade den inskränkning i tillfälle till vidare-transport öfver statsbanan Kiruna—riksgränsen, som föranledes af de medgifvanden af rätt till transport af jernmalm eller deraf förädlad produkt, som redan af staten kontraktsevenligt lemnats Luossavaara-Kirunavaara aktiebolag, *dels ock* derom, att transporten af malm från Kiruna—Svappavaara jernväg öfver statsbanan till riksgränsen icke får taga sin början förr än ett år efter sistnämnda banas öppnande för allmän trafik.

Jemte dessa särskilda bestämmelser bör koncessionen å ifrågavarande jernvägsanläggning gifvetvis innehålla alla de vilkor och förbehåll, som numera ingå i hvarje jernvägskoncession, och bland hvilka särskildt må påpekas bestämmelser om rätt för staten, att när som helst inlösa jernvägen med tillhörigheter.

Under de vilkor och bestämmelser, som här ofvan angifvits, bör enligt Riksdagens mening den sökta koncessionen å jernvägen Kiruna—Svappavaara kunna beviljas. Skulle framdeles fråga uppstå om utsträckning af denna bana, lärer, för så vidt den ifrågasatta utsträckningen är af någon betydighet, tillstånd härtill icke af Eders Kongl. Maj:t meddelas utan att Riksdagen deröfver blifvit hörd.

I enlighet med hvad sålunda anförts, får Riksdagen i anledning af Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition tillkännagifva, att Riksdagen ej har något att erinra deremot, att koncession å anläggning af jernväg från Kiruna station vid statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen till Svappavaara i Norrbottens län af Eders Kongl. Maj:t beviljas under de vilkor och förbehåll, som här ofvan blifvit af Riksdagen angifna.

Stockholm den 15 maj 1901.

Med undersåtlig vördnad.